

[Domov](#) > 3 - Moje pravice po (prvem) sojenju

3 - Moje pravice po (prvem) sojenju

Kako sem lahko vključen v sojenje?

Ko bo sodišče pričelo sojenje, vas bo uradno pisno povabilo na sodišče. V vabilu boste obveščeni o datumi, času in kraju obravnave.

Na glavni obravnavi vam bo sodnik pojasnil postopek in pravice, ki jim imate med sojenjem.

Kot oškodovanec lahko med sojenjem:

- prisostvujete na vseh narokih glavne obravnave, tudi na tistih, na katerih je javnost izključena (vaša prisotnost na glavni obravnavi ni obvezna, vendar če se odločite, da se je ne boste udeležili, boste izgubili pravico, da nadaljujete pregon v primeru, če državni tožilec umakne obtožbo);
- pregledujete spise in do tedaj zbrane dokazne predmete (sodnik vam lahko odreče pregled spisov, dokler niste zaslišani kot priča);
- prisostvujete pri preiskovalnih dejanjih, ki se izvajajo zunaj sedeža sodišča (npr. pri ogledu kraja dejanja ali rekonstrukciji dejanja);
- dajete pripombe in predlagate nove dokaze;
- postavljate vprašanja (z dovoljenjem sodnika) obdolžencu, pričam in izvedencem ter dajete pripombe na njihove izpovedbe;
- zahtevate, da se zberejo novi dokazi ali zaslišijo nove priče in/ali postavijo novi izvedenci;
- imate zaključno besedo potem, ko je imel zaključni govor tožilec, in pred govorom obdolženca in njegovega zagovornika.

Med sojenjem imate lahko (niste pa obvezani imeti) pooblaščenca. Če želite imeti odvetnika, morate plačati njegove storitve. Drugače lahko zaprosite za brezplačno pravno pomoč, če vam finančni položaj ne omogoča, da bi sami plačali odvetnika.

Da bi med sojenjem izvrševali svoje pravice, ki jih imate kot oškodovanec, vam ni treba vložiti kakšne formalne prošnje, da bi sodelovali v postopku.

Katere so moje pravice, ki jih imam kot priča?

Če vas sodišče med sojenjem povabi kot pričo na zaslišanje, ste se dolžni odzvati vabilu in priti na sodišče ter odgovarjati na vprašanja. Običajno boste zaslišani takoj za obdolžencem.

Kot priča imate enake pravice kot med preiskavo. Lahko:

- odklonite zaslihanje oziroma ste oproščeni zaslihanja, če imate dolžnost varovanja uradne ali vojaške tajnosti; ste v sorodu z obdolžencem (njegov zakonec, zunajzakonski partner, mati ali oče, stara mati ali stari oče, otrok, posvojitelj, posvojenec, vnukinja ali vnuk ali kakšen drug bližnji sorodnik); ali ne smete posredovati podatkov, ki ste jih izvedeli med opravljanjem svojega poklica;
- odrečete odgovor na posamezna vprašanja, če je verjetno, da bi z odgovorom spravili sebe ali svojega bližnjega sorodnika v hudo sramoto, znatno materialno škodo ali v kazenski pregon;
- zahtevate in dobite povrnjene stroške, vključno s potnimi stroški, stroški za hrano in nastanitev in stroški zaradi odsotnosti z dela ali izgube dobička (povračilo morate zahtevati takoj po zaslišanju).

Če se poleg tega ne počutite udobno, da bi govorili v navzočnosti obdolženca, lahko prosite sodišče, da se ga odstrani iz sodne dvorane. Po vašem zaslišanju bo sodnik obdolženca poklical nazaj v sodno dvorano in mu prebral

zapisnik o vašem zaslišanju.

Sodišče lahko tudi prosite, da izključi javnost sojenja, če obravnavana dejstva zadevajo vaše osebno ali družinsko življenje.

Pred vašim zaslišanjem vam bo sodnik pojasnil pravice, ki jih imate kot priča.

Če ne more priti na sojenje zaradi bolezni ali drugih resnih razlogov, se vas lahko zasliši tam, kjer živite. Če ste gluhi ali nemi, se vas bo zaslišalo pisno ali pa bo sodišče določilo posebnega tolmača, ki vam bo pomagal.

Sem mladoleten. Imam zato dodatne pravice?

Če ste mladoletnik in povabljeni na glavno obravnavo zaradi zaslišanja, boste odstranjeni iz sodne dvorane takoj po zaslišanju.

Če ste mlajši od 15 let in oškodovanec kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, zanemarjanje mladoletne osebe in surovega ravnanja ali trgovine z ljudmi, ne boste zaslišani na glavni obravnavi. Namesto tega bo sodišče prebralo zapisnik vašega zaslišanja iz preiskave.

Če se zaslišujete kot priča, ki še ni stara štirinajst let, lahko senat sklene, naj bo med vašim zasliševanjem izključena javnost.

Če ste mladoletni oškodovanec kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, zanemarjanja mladoletne osebe in surovega ravnanja ali trgovine z ljudmi, vam bo še naprej stal ob strani poseben pooblaščenec (odvetnik), ki je bil med preiskavo dodeljen, da skrbi za vaše pravice (stroškov njegovega dela vam ne bo treba plačati).

Lahko dobim brezplačno pravno pomoč?

Za brezplačno pravno pomoč lahko zaprosite, če ste:

- slovenski državljan;
- tujec, ki ima začasno ali stalno prebivališče v Sloveniji in osebe brez državljanstva (apatridi), ki zakonito prebivajo v Republiki Sloveniji; ali
- tujec, lahko v skladu z mednarodnim pravom zaprosite za brezplačno pravno pomoč (za nadaljnja pojasnila glede upravičenosti do brezplačne pravne pomoči se obrnite na sodnika).

Brezplačno pravno pomoč dobite, če želite odvetnika, pa vam finančni položaj ne omogoča, da bi sami plačali njegove storitve.

Da bi dobili brezplačno pravno pomoč, morate vložiti prošnjo na sodišču. Če ste slovenski državljan, vam ni treba predložiti podatkov o vaših dohodkih. Organ, ki bo odločil o vaši prošnji, bo sam pridobil te podatke iz uradnih evidenc, ki so mu na voljo.

Če ste žrtev družinskega nasilja, lahko dobite brezplačno pravno pomoč ne glede na to, kakšen je vaš finančni položaj. Do nje ste upravičeni, če pristojni [center za socialno delo](#) poda oceno o vaši ogroženosti.

Kako lahko dobim zaščito, če sem v nevarnosti?

Dobite lahko enako zaščito kot med preiskavo.

Če je obdolženec nevaren in obstaja verjetnost, da bo oviral potek kazenskega postopka s tem, da bo vplival na vas kot pričo ali če obstaja nevarnost, da bo ponovil kaznivo dejanje, dokončal poskušeno kaznivo dejanje ali storil kaznivo dejanje, s katerim grozi, mu bo med postopkom odvzeta prostost in bo zoper njega odrejen pripor.

Če ste priča in vas je strah, da utegne razkritje vaše identitete ogroziti vaše življenje ali zdravje ali življenje ali zdravje vaših sorodnikov ali drugih oseb, ki so vam blizu, lahko predlagate sodišču, da se ne razkrije vaše identitete, tako da odredi:

- izbris vaših osebnih podatkov iz kazenskega spisa;

- varovanje vaših osebnih podatkov kot uradno tajnost;
- obdolžencu in njegovemu zagovorniku, da morata ohraniti v tajnosti določene podatke;
- uporabo psevdonima namesto vašega imena;
- vaše zaslišanje s pomočjo tehničnih sredstev (zaščitna stena, naprava za popačenje glasu, prenos zvoka iz posebnega prostora in podobna tehnična zaščitna sredstva);
- prepoved vprašanj, ki bi lahko razkrila vašo identiteto.

Če vas je strah, da zgolj tajnost vaše identitete, ne bi zadostovala za vašo zaščito, lahko predlagate posebne varovalne ukrepe. Posebni varovalni ukrepi, ki pridejo v poštev samo, če ste žrtev zelo resnega kaznivega dejanja, kakršno je denimo ugrabitev, trgovanje z drogami itd., lahko vključujejo:

- fizično varovanje;
- preselitev, vključno s selitvijo v tujino;
- prirejene osebne dokumente;
- onemogočenje dostopa do vaših osebnih podatkov;
- prikritje vaše identitete;
- spremembo identitete;
- uporabo video-konference in telefonske konference;
- denarno in socialno podpora.

Če ste žrtev družinskega nasilja, so podatki, na podlagi katerih bi bilo mogoče prepoznati vašo identiteto, lahko posredovani javnosti le, če ste polnoletni in če se s tem strinjate. Sodišču lahko predlagate, da povzročitelju nasilja z odločbo prepove približevanje vašemu domu ali drugim krajem, kjer se pogosto nahajate (tj. delovnemu mestu, šoli ipd.), in navezovanje stikov z vami po telefonu, elektronski pošti ali drugih sredstev sporazumevanja. Sodišču lahko tudi predlagate, da z odločbo naloži povzročitelju nasilja, da mora stanovanje, ki ga ima z vami v skupni uporabi, prepustiti v izključno uporabo vam za obdobje do največ šest mesecev (z možnostjo podaljšanja za še šest mesecev). V slednjem primeru se lahko zgodi, da povzročitelj nasilja od vas zahteva primerno nadomestilo za obdobje, ko mora živeti drugje. Ti ukrepi niso vezani na kazenski postopek in niso odvisno od tega, ali teče sojenje.

Če ste žrtev trgovine z ljudmi in ste v Sloveniji brez dovoljenja, lahko predlagate policiji, da vam dovoli zadrževanje v državi do tri mesece (z možnostjo podaljšanja za še tri mesece).

Kako lahko uveljavljam premoženjskopravni zahtevek zoper storilca ali dobim odškodnino od države?

Od obdolženca lahko terjate odškodnino tako, da vložite civilno tožbo. Lahko pa tudi vložite predlog za uveljavitev premoženjskopravnega zahtevka pri:

- državnem tožilcu skupaj z ovadbo kaznivega dejanja; ali
- sodišču, pred katerim teče postopek.

Preiskovalni sodnik (med preiskavo) in sodišče (med sojenjem) sta vas dolžna opozoriti, kako lahko v kazenskem postopku uveljavljate premoženjskopravni zahtevek. V svojem predlogu morate določno označiti svoj zahtevek in predložiti dokaze (npr. zdravniška potrdila, dokumente, ki izkazujejo vaše lastništvo odvzetega premoženja, ipd.).

Sodišče lahko odloči, da ne bo obravnavalo vašega premoženjskopravnega zahtevka, če je prezapleten in bi to preveč zavleklo postopek. V tem primeru lahko vložite civilno tožbo zoper obdolženca.

Če ste žrtev nasilnega kaznivega dejanja ali oseba, ki jo je preživljala oseba, ki je umrla zaradi takega kaznivega dejanja in na podlagi pravnomočne sodbe od storilca ni mogoče izterjati odškodnine, lahko v 3 mesecih zahtevate denarno odškodnino od države. Zahtevo je treba nasloviti na Komisijo za odškodnine žrtvam kaznivih dejanj pri [Ministrstvu za pravosodje](#). Poglejte si brošuro Evropske pravosodne mreže o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj v Sloveniji (na voljo v [angleškem](#), [slovenskem](#) in mnogih drugih jezikih).

Obstajajo možnosti za dosego poravnave ali za uvedbo poravnavanja med storilcem in mano?

Med sojenjem lahko državni tožilec predlaga vam in storilcu, da sodelujeta v postopku poravnavanja. Med tem

postopkom se boste sestali s storilcem v prisotnosti poravnalca, da bi se poskusilo najti soglasno rešitev vašega primera. Poravnavanje je mogoče zgolj pri lažjih kaznivih dejanjih (kaznivih dejanjih, za katera je predpisana denarna kazen ali zapor do treh let ter pri nekaterih drugih kaznivih dejanjih zaradi posebnih okoliščin). Poravnavanje je prostovoljno, do njega lahko pride samo, če tako vi kot tudi storilec pristaneta na sodelovanje.

Če se napove poravnavanje, sodišče prekine glavno obravnavo za šest mesecev, da počaka na izid poravnavanja. Če je postopek uspešen in se poravnate s storilcem (npr. tako, da je dolžan opraviti splošno koristno delo), bo državni tožilec umaknil obtožbo in kazenska zadeva bo s tem zaključena. Sicer se bo sojenje nadaljevalo, kot da se proces poravnavanja nikdar ne bi začel.

Sem tujec. Kako so zaščitene moje pravice in moji interesi?

Če ste tujec, ste upravičeni do pravic, ki so naštetje zgoraj. Imate pa tudi dodatne pravice, ki olajšajo vaše sodelovanje v postopku.

Če ne govorite slovenskega jezika, lahko uporabljate jezik, ki ga razumete. Zagotovljen bo brezplačen prevajalec, ki vam bo pomagal, ko boste navzoči na sojenju. Prav tako bodo brezplačno prevedeni dokumenti in drugi dokazi.

Če ste žrtev nasilnega kaznivega dejanja ali oseba, ki jo je preživljala oseba, ki je umrla zaradi takega kaznivega dejanja, in na podlagi pravnomočne sodbe od storilca ni mogoče izterjati odškodnine, lahko v 3 mesecih zahtevate denarno odškodnino od države. Zahtevo je treba nasloviti na Komisijo za odškodnine žrtvam kaznivih dejanj pri [Ministrstvu za pravosodje](#). Poglejte si brošuro Evropske pravosodne mreže o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj v Sloveniji (na voljo v [angleškem](#), [slovenskem](#) in mnogih drugih jezikih).

Več informacij:

- Criminal Procedure Act (Zakon o kazenskem postopku) - v [slovenščini](#)
- Penal Code (Kazenski zakonik) - v [angleščini](#) in [slovenščini](#)
- Family Violence Act (Zakon o preprečevanju nasilja v družini) - v [angleščini](#) in [slovenščini](#)
- Witness Protection Act (Zakon o zaščiti prič) - v [slovenščini](#)
- Free Legal Aid Act (Zakon o brezplačni pravni pomoči) - v [slovenščini](#)
- Regulations on the Recovery of Costs in Criminal Proceedings (Pravilnik o povrnitvi stroškov v kazenskem postopku) - v [slovenščini](#)
- Compensation to Crime Victims Act (Zakon o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj) - v [angleščini](#) in [slovenščini](#)

■ Zadnja posodobitev: 23/01/2025

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.